

JÕULUPÜHADE ÖÖMISSA

(Esimene lugemine Js9 ,1-3)

Lugemine prohvet Jesaja raamatust:

Rahvas, kes kõndis pimeduses, on suurt valgust näinud. Nende peale, kes elasid surmavarju maal, on valgus paistnud. Sina andsid neile suurema hõiskamise ja rohkendasid nende rõõmu. Nad rõõmustavad sinu palge ees nii, nagu ollakse rõõmsad lõikuse ajal ja rõõmustatakse saaki jagades. Sest ikke, mis teda rõhus, ja kepi tema turjalt - tema sundija vitsa oled sina puruks murdnud nii nagu Midjani päevil. Sest laps on meile sündinud, Poeg on meile kingitud. Valitsus on pandud tema õlgadele ja temale on antud nimeks: Imeline Nõuandja, Vägev Jumal, Rahuvürst. Tema valitsus on suur ja rahul ei tule lõppu Taaveti trooni ja tema kuningriigi üle, et rajada ja kinnitada see õigluse ja jumalakartuse peale. Jah, Vägede Issanda ind teeb selle teoks nüüdsest peale ja igaveseks.

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps96 ,1.3. 4-5. 7-8. 9 -10ac R:7)

R: Täna on meile sündinud Lunastaja.

Laulge Issandale uus laul!

Laulge Issandale, kogu maailm!

Kuulutage rahvaste seas tema kirkusest,
kõikidele rahvastele tema imetegudest.

R:

Tõesti, Issand on suur ja kõrgeks kiidetav,
tema on kardetavaim kõikidest jumalatest.

Sest kõik rahvaste jumalad ei ole jumalad,
kuid Issand on teinud taeva ja maa.

R:

Tunnistage Issandat, kõik rahvahõimud,
tunnistage Issanda au ja väge.

Tunnistage Issanda nime kirkust,

tooge ande tema õuedele.

R:

Kummardage Issandat pühas ehtes,
tema palge ees värisegu kõik maailm,
Kuulutage rahvastele: Issand on kuningas
Tema mõistab rahvaile kohut õiguse järgi.

R:

(Teine lugemine Tt2 ,11-14)

Lugemine püha apostel Pauluse kirjast Tiitusele:

Jumala arm on ilmunud selleks, et kõik inimesed võiksid saada päästetud. Tema juhatab meid jätma maha jumalakartmatu elu ja selle maailma himud, ning elama mõistlikult, õiglaselt ja jumalakartlikult, kui me ootame oma õndsas lootuse tõekssaamist - meie suure Jumala ja Lunastaja Jeesuse Kristuse auhiilguse ilmumist. Tema tõi iseene ohvriks meie eest, et meid vabastada kõigest väärast ja puhastada meid enesele pärisrahvaks, kes oleks innukas tegema häid tegusid.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi)

Halleluuja. Suur rõõm on kogu maailmas,
täna on meile sündinud Lunastaja, Jeesus Kristus. Halleluuja.

(Evangeelium Lk2 ,1-14)

Lugemine püha Luuka evangeeliumist:

Sel ajal sündis, et keiser Augustus andis käsu kõik oma riigi elanikud maksude pärast üle lugeda. See oli esimene üleskirjutamine Süüria maavalitseja Quiriniuse ajal, ja kõik läksid end kirja panema, igauks oma linna. Sellepärast läks ka Joosep Galileamaalt, Naatsareti linnast üles Juudamaale, Taaveti linna, mida hüütakse Petlemmaks, sest tema oli Taaveti soost ja kojast. Ta läks end kirja panema ühes oma kihlatud naisega, kes ootas last. Aga kui nad seal olid, jõudis kätte päev, mil Maarja

pidi maha saama. Ja ta tõi poja ilmale, oma esimese lapse, mähkis ta mähkmetesse ja pani sõime, sest seal paigas polnud üheski majas nende jaoks ruumi.

Seal lähedal olid karjased õitsil. Nad valvasid kordamööda oma karja. Ja Issanda ingel ilmus neile ja Issanda auhiilgus säras nende ümber. Nad olid täis kartust, kuid ingel ütles neile: "Ärge kartke! Sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis on kogu rahvale: teile on täna Taaveti linnas sündinud Lunastaja - Jeesus Kristus. Ja see olgu teile märgiks: te leiate lapsukese sõimes magamas". Ja äkitselt olid inglīga taevased väehulgad, kes kiitsid Jumalat lauluga: "Au olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu inimestele, kellest temal on hea meel."

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, maailmas on palju loomi, kes on inimesest nii füüsilise jõu kui osavuse poolest tunduvat üle. Ometi kui neid loomi kutsikaeas tundma õppida, siis ei ole nad üldse nii hirmutavad, vaid pigem abitud ning samas armsad ja mänguhimulised. Võibolla otsustas Jumal just sellepärast, et tema poeg peab väeti lapsena siia maailma sündima - sest sellisena ei paista ta inimestele nii suur ja hirmuäratav, nagu taevavägede Jumala enda pale ühele surelikule olevusele tunduda võiks.

Sellegipoolest jääb ta Jumalaks, kes on kõik loonud. Võibolla ei peaks väeti lapsena siia ilma tulnud Issand meile enam nii hirmuäratav tunduma, kuid ikkagi on tema see, kes kunagi ka meie üle õiglast kohut mõistab - selle alusel, kas me oleme oma südametunnistust alati kuulnud või mitte.

Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, üks küsimus, mis alati on vaidlusi ja ebakindlust tekitanud, on Jeesuse sündimise täpne kuupäev. Võtkem vaatluse alla, mida evangeelium ütleb: "Seal lähedal olid karjased õitsil. Nad valvasid kordamööda oma karja. Ja Issanda ingel ilmus neile ja Issanda auhiilgus säras nende ümber. Nad olid täis

kartust, kuid ingel ütles neile: "Ärge kartke! Sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis on kogu rahvale: teile on täna Taaveti linnas sündinud Lunastaja - Jeesus Kristus. Ja see olgu teile märgiks: te leiaste lapsukese söimes magamas".

Tundub, et siin on mingi vastuolu. Meie tähistame Jeesuse sünnipäeva 25. detsembril, aga evangeelium räägib meile karjastest, kes lageda taeva all loomi karjatasid. Teatavasti asub Petlemm 700 meetri kõrgusel üle merepinna ja detsembris langeb seal temperatuur üsna nulli lähedale. Jahedus ainuüksi poleks lammastele suur probleem, kui see periood ei oleks samal ajal ka nii vihmane. Külмага kuivab maa palju aeglasemalt kui suvel, niiskus teeb lammaste sõrad pehmeks, vigastused tekivad kergesti ja haavanditest algab sõrapõletik - eluohtlik haigus, seda enam, et tugevaid antibiootilisi ravimeid tollal ju veel ei tuntud. Seepärast hoitakse talvekuudel Petlemma kandis lambaid öösiti enamasti katuse all, et nende sõrad saaksid kuivada. Nii et sellest vaatenurgast sobiks suveaeg Jeesuse sündimiseks paremini. Aga kes teab, võibolla oli Jeesuse sünniaastal detsembrikuu siiski tavatult soe ja kuiv.

Ainus, mida me paraku täpselt teame, on fakt, et Kristuse sünnipäeva tähistati 25. detsembri talvisel pööripäeval esimest korda Roomas, aastal 336. Enne oli seda päeva seal peetud "Valguse sündimise pühana": roomlased süütasid pööripäeval lõkkeid ja kutsusid ka teiseusulisi nendega koos pidutsema. Koos kristluse levikuga muutus aja jooksul pööripäeva tähendus. Kuna Jeesuse täpset sünnipäeva ei teatud ja Kristus pidi ilmuma nagu "valgus paganatele", leidis rooma kirik hea põhjenduse ühendada Lunastaja sündimine looduse rütmiga ja rahvasse juurdunud tavaga.

Samamoodi pidasid germaanlased talvisel pööripäeval jul'i püha, millega kaasnes kaheteistpäevane rahuaeg. Siis kaunistati eluasemeid igihaljaste puude, kadaka-, nulu- või kuuseokstega, millele omistati tervendavat mõju. Skandinaavia keeltes ning ka soome ja eesti keeles on see nimetus tänini säilinud, nii nagu ka mõned sellega seotud paganlikust ajast pärit kombed, kuigi need tähistavad nüüd kristliku sisuga püha.

Võibolla küsivad juba nii mõnedki teie seast omaette, et kuidas siis nüüd? Kas me peame tõesti oma kristlikes jõuludes kahtlema hakkama? Ei, kindlasti mitte, ja just sellepärast, et Jeesuse sündimise aeg pole meile täpselt teada. Ainult muinasjutud on ilusasti ümmargused ja alati selged. Ka tänapäeval võib umbes kahetunnine film anda peaaegu usutava ülevaate ühe inimese kogu aastakümneid kestnud elust. Tõelises elus toimunust on aga tavaliselt palju vähem teada, ja tagantjärele ei saa me selles ammendavat pilti. Elu värvid on teistsugused kui need, mis kinolinalt paistavad. Elul on oma aeglane rütm, millesse mahub palju rohkem kui kokkuvõtvasse jutustusse, ning see, mida inimesed tegelikult mõtlesid, kavatsesid ja tundsid, jääb järeltulevatel põlvvedel tavaliselt teadmata. Nii on ka evangeeliumiga - just sündmuste kirjeldustes esinevad lüngad ja kohatised vastuolud teevadki selle ajalooliselt usutavaks, sest muinasjutt oleks palju paremini läbi mõeldud ja loogiliseks silutud.

Midagi samasugust on inimkond kogenud ka üldisemas plaanis. Mida rohkem me oma materiaalse - see on, füüsikaalse - maailma kohta teada saame, seda ettevaatlikum tuleb olla midagi igaveseks tõeks kuulutades. Paljugi, mida varasemad põlvkonnad on ajatuks tõeks arvanud, osutus hiljem millekski ajalikuks ja muutuvaks. Just nende detailide tagant, mis ajavad esmapilgul segadusse, on vahel avanenud täiesti uued perspektiivid.

Enne kristliku maailmapildi tekkimist oli inimestel ettekujutus, et üksmeele saavutamiseks peaks keegi vapper ja õige isik kogu maailma vallutama ja siis oma arvamuse Jumalast tervele inimkonnale peale suruma. Nii unistasid judaistid juba ammu enne Jeesuse sündimist, ja just sellist Messiat nad ootasid. Kuid Jeesus näitas oma missiooniga risti vastupidist: Jumalariik peab kasvama altpoolt, inimkond peab seespidi arenema, et erinevate pühakirjatõlgenduste ja maailmavaadete pärast ei peetaks enam veriseid sõdu. See tähendab, et ei tõde ega Jumalat, ei usku ega uskmatust ei kasutataks ettekäändeks oma madalate himude, huvide ja võimuambitsioonide teostamisel. Kahjuks aga on see ajaloos tegelikult just niimoodi kogu aeg toimunud, ja kahjuks kestab

samamoodi edasi ka tänapäeval. Inimesel ja inimkonnal on ees veel väga pikk tee, et sisemine eetiline areng jõuaks välisele arengule järele.

Armsad õed ja vennad, meile on siiski antud lootust. Me oleme täna siin, et tähistada elavast Jumalast sündinud Lunastaja sünnipäeva. Jumal ise jääb meile müsteeriumiks, kuid oma Poja kaudu on ta meile arusaadaval moel näidanud, mis suunas me peame arenema. Inimene peab jõudma selle tasemeni, et ta kuulaks ja järgiks häid nõuandeid ka siis, kui neid ei anta etteheidete ja ähvarduste keeles, nagu seda pidid tegema prohvetid ja ka Jeesus ise. Meil tuleb jõuda selleni, et me peaksime Jumala kärke ning leiaksime endas jõudu olla head inimesed ka siis, kui meid parajasti mingi oht ei ähvarda.

Täna on meile Petlemmas lunastaja sündinud, tema on Messias, Issand. Armsad õed ja vennad, tüdrukud ja poisid - selle järel, kui me oleme õhinal oma jõulukingid avanud, ärgem unustagem ka tänada Jumalat kõige selle hea eest, mis ta inimkonnale on kinkinud. Aamen.